3

Biblioteca de «Lo Teatre Regional». —Obra n.º 90

Trece

JOGUINA EN UN ACTE Y EN PROSA

ORIGINAL DE

CONRAT ROURE

Estrenat en lo Teatre Catalá, instalat en lo de Romea
la nit del 28 de Desembre de 1849

Preu: UNA pesseta

«Lo Teatro Regional»: Plassa del Pi, 3, 2.n; Barcelona, 1897

¡¡¡ 1 3 !!!

JOGUINA EN UN ACTE Y EN PROSA

ORIGINAL DE

CONRAT ROURE

Estrenat en lo Teatre Catalá, instalat en lo de Romea
la nit del 28 de Desembre de 1894

BARCELONA
Biblioteca de «Lo Teatro Regional»
Plassa del Pi, 3, 2.n
1897

PERSONATGES	ACTORS
D.ª EMILIA	D.ª Anita Monner
D.ª SUMPTA	» Enriqueta Guerra
MERCENETAS . . .	» Adela Clemente
BLANCA	Srta. Blanca
D. COSME.	D. Iscle Soler
D. BLAY	» Joaquim Pinós
BATISTA	» Hermenegild Goula
RAMON	» Ernest Fernandez
LLUÍS	» Modest Santolaria
TON	» Francisco Llano

Cinch convidats que no parlan

Dreta y esquerra, del actor

Barcelona.—Tip. *L'Avenç:* Ronda de l'Universitat, 4.—Telefono 115

ACTE ÚNICH

Sala ben amoblada, ab portas al foro, dreta y esquerra. La del foro és l'entrada general; la de la dreta, el quarto de Mercenetas; y la de l'esquerra, el quarto de D.ª Emilia.

Taula llarga capassa per 14 coberts, colocada verticalment desde la part dreta de la porta del foro al prosceni. A l'esquerra un sofà, sillons, cadiras, etc.

Al aixecarse'l teló, la taula està del tot parada, a excepció dels toballons, que s'han de colocar.

ESCENA I

EMILIA, MERCENETAS. TON *(parant la taula)*

EMILIA. ¡També és una pena que per ser lo menjador tant xich, en passant dels de casa ja tinguem de parar la taula a la sala!

MERCENETAS. Com que no hi hà cap més manera d'arreglarho, hem de ferho aixís. Hem convidat los més justos. Podiam prescindir no més que d'un, de D. Blay, que jo no l'hauria pas convidat. Vaig dir an en Lluís que'l convidés per vostè. Per vostè, per vostè.

EMILIA. Per mi! ¿Què hi tinch que veure jo ab D. Blay? *(Estranyada.)*

MERCENETAS. *(Baixant la veu perquè en Ton no ho senti.)* Sense ell seriam tretze. Comprèn?

EMILIA. Aixís has fet perfectament: és imprescindible. Es la nostra salvació. ¡¡¡Tretze!!! *(Se persigna.)*

MERCENETAS. Déu nos en guard! *(Somrient.)*

EMILIA. Tu te'n rius, y de las riallas ne venen plorallas moltas vegadas.

MERCENETAS. Bé, mamà: què vol que hi fassi? Ja sab que jo no hi crech en aquestas cosas. No faig com vostè, que ho té per article de fè.

EMILIA. Com lo teu marit! Ja sabs que jo't puch citar molts casos de gent que tampoch hi creya, com vosaltres; que no s'havia mirat en menjar en una taula sent tretze, y al cap de l'any un de mort. Jo no ho he vist, però m'ho ha contat gent formal. Mira: el drapayre...

MERCENETAS. No li contradich pas. Lo que crech és que si's moren serà perquè s'han de morir; y que si haguessin sigut setze a taula hauria passat lo mateix que havent sigut tretze; igual.

EMILIA. Igual! Ja ho dius tu, però pròvamho.

MERCENETAS. No és possible provarho.

EMILIA. Donchs, veus? Lo que jo't dich és possible y és provat; y per xò és que l'angunia més grossa que podriau donarme, seria ferme seure en una taula ahont fossin tretze. Si per necessitat m'hi tingués de seure, abans me confessaria y combregaria.

MERCENETAS. Per xò li estalviem aquesta angunia havent invitat a D. Blay. Li agrada?

EMILIA. Sí, filla, t'ho dich clar: si haguessim sigut tretze m'hauria ficat al llit dihent que no'm trobava bé.

MERCENETAS. Hauria estat una cosa ben vista! ¡Celebrar l'aniversari del meu casament tenint la mamà al llit! Vaya!

EMILIA. Tot lo que vulgas, però ho hauria fet tal com ho sents. No està en mi!

MERCENETAS. L'hora s'acosta y vaig a cambiarme'l vestit abans no vinguin los convidats.

EMILIA. Jo, com que he tingut de sortir, ja estich arreglada. *(Mercenetas se'n va per la dreta.)*

ESCENA II

TON *y* EMILIA

TON. Donya Emilia, si vol treure'ls toballons, lo demés ja està arreglat. Vegi.

EMILIA. Ja sabs los que serèm?

TON. Sí, senyora: tretze. Prou que'ls he contat!

EMILIA. Què dius, tretze! Qui t'ho ha dit?

TON. Conti. Los de casa són tres: vostè y'ls senyorets.

EMILIA. Just. Los dos nevots meus, cinch.

TON. Jo havia entès que no més ne venia un.

EMILIA. No, tots dos, tots dos. Don Blay, sis.

TON. No conti més: serèm catorze. Axís hi falta un plat. Li posaré.

EMILIA. Y pòsali desseguida. Bé hi cabrà!

TON. Prou: no vindrà d'un.

EMILIA. Vaya si hi vindrà!

TON. Ca! Estrenyentse una mica...

EMILIA. Es que hi hà diferencia de tretze a catorze. No és igual lo número.

TON. Es vritat: sempre és un de més.

EMILIA. Que al cap de l'any pot ser viu o mort.

TON. Ho deya per xò? No hi atinava.

EMILIA. Avuy pot venir algú que tal vegada...

TON. Que pensés això? No ho cregui. Això són preocupacions molt tontas que sols las tenen aquells que pensan molt poch. Són falornias de caps vuits y caborias de benignes.

EMILIA. Jo'n conech que són molt vius que ho creuhen y diuhen que té fonament. ¡Y't dich que són molt vius!

TON. Que tenen d'esser vius, Donya Emilia!

EMILIA. Quan jo t'ho dich, no ho duptis. Són personas de bon criteri. *(Ab serietat.)*

TON. Bueno, bueno, dispensi. *(Posa un plat a la taula.)* (Si cap d'aquets espavilats ve aquí estarà satisfet.) Ja són catorze.

EMILIA. (Ab una mica més aquet m'insulta!) Los toballons ja'ls he tret. Vés al meu quarto y allí'ls trobaràs.

TON. Molt bé. *(Se'n va per l'esquerra.)*

ESCENA III

EMILIA *y a poch* COSME

EMILIA. (Preocupacions!...) Lo fet és que desgraciadament se n'han vist molts casos, y, desprès, qui gemega ja ha rebut. Per altra part, no costa pas tant fer que se sigui un més o un menos, y aixís un hom no està exposat a morir per tant poca cosa. Quan seria passada la desgracia tot fóra: «Qui ho havia de dir! Qui ho tenia de pensar!» *(Se sent trucar.)* Qui deu haverhi? *(Mira al foro.)* Ah! El meu germà.

COSME. Emilia! *(Entrant pel foro.)* Bon dia!

EMILIA. Hola, Cosme! Ets lo primer.

COSME. Veuràs: he dit a casa que no m'esperessin si no hi fos a l'hora. Però ja'm sabs lo natural: si no hem de dinar a l'hora exacta, dígaho sense compliments y me'n vaig cap a casa. Per xò he vingut un xich abans, per saberho. Que't sembla que m'entorni?

EMILIA. No, home, no. Et prometo que serem puntuals. (Si'n faltés un dels catorze!)

COSME. En los menjars prou que't consta: só un rellotge. Diuhen que la puntualitat és un vici inglès. Si no'n tenen d'altre, só dels seus. En aquet punt só viciós.

EMILIA. Mira: la taula ja està parada. ¡Vès tu si'l padrí del casament faltaria a la celebració del aniversari! Y a més lo cap de la familia! No'n faltava d'altra!...

COSME. Què té que veure! Per mi no heu de fer cap mena de sacrifici, y lo mateix

me fa quedarme que anàrmen a casa, tant si só'l cap com los peus.

EMILIA. No ho fassis, home! Quédat aquí; y perquè no falti l'arròs a l'hora, jo mateixa me'n vaig a disposarho. Ho vols axís? No't moguis, per Déu!

COSME. Guapo! Si aquí no gastés franquesa...

EMILIA. Si vols anar al despaig de'n Lluís, tu mateix. Allí'l deuràs trobar ab la Mercenetas, si és que ella ja s'ha arreglat.

COSME. Ab la Mercenetas? Donchs no'm moch d'aquí. No fos cas que'ls destorbés! L'onzè, no destorbaràs.

EMILIA. Sempre seràs beneyt!

COSME. Beneyt? Un any que són casats y encara... com si tal cosa: es pot dir que estàn a la lluna de mel. ¡No sé quan me tocarà ser padrí!

EMILIA. Bé, bé, tu mateix. Jo t'ho deya perquè estiguessis distret. (¡No voldria pas que se'n anés!) *(Se'n va per l'esquerra, al mateix temps que surt en Ton ab los toballons.)*

ESCENA IV

COSME *y* TON

COSME. Ja serèm taulada! Y és vritat que tot està a punt. *(Acostantse a la taula.)*

TON. Don Cosme! *(Posant los toballons.)*

COSME. Què tal, Ton? Estava mirant que serèm colla.

TON. Per xò no hem pogut parar la taula al menjador. Com és tant esquifit! Seràn catorze. Aixís si ve algun dels que tenen mania en no ser tretze...

COSME. Sí, com la meva germana.

TON. Donya Emilia! *(Sorprès.)* La senyora!

COSME. Ni que li dessis la grossa de Nadal la farias menjar en una taula ahont fossin tretze. Li semblaria que té d'estar un any en capella. Déu nos en guard! *(Somrient.)*

TON. — Sí que ho sento! Cregui que ho sento!

COSME. — Què sents? Que ella sigui aixís?

TON. — Lo que vostè'm diu; perquè jo, sense sapiguer que tenia aquesta aprensió, li he dit que això era una preocupació tonta, ridícula.

COSME. — Què té que veure? Com que ho és, està molt ben dit.

TON. — Donchs si ho hagués sapigut, m'ho hauria callat.

COSME. — Mal fet! Per què som catalans? Lo pa, pa; y'l vi, vi. Com jo, que per res tinch pèls a la llengua.

TON. — Però jo só del servey, y may està bé que un criat...

COSME. — Per corretgir al qui va errat, lo mateix ets tu que un altre. No t'hi miris may en fer favors pel estil. Ella ja't retreurà casos en que, essent tretze a menjar, al cap de l'any se n'ha mort un; però no te'n citarà cap en que, menjant junts quinze o vint, al cap de l'any se n'hagin mort dos o tres, o més, que tot és possible.

TON. — A casa eram no més que vuit, y vegi vostè si és possible lo que diu, que en dos anys vaig quedar jo tot sol.

COSME. — Ja ho veus. Donchs per l'Emilia, si haguessiu sigut tretze y sols al cap de l'any se n'hagués mort un, la cosa tindria major gravetat que no la té haventsen mort set dels vuit que erau menjant a taula. No li sabias aquesta flaca?

TON. — No, senyor. D'ensà que só a la casa, may hi havia més de tres o quatre convidats. Ab això, no ha vingut lo cas d'escatimar o allargar un plat, com avuy fem.

COSME. — Donchs si fossim avuy tretze, sense poguer prescindir de cap, pujarias de categoria. *(Tornantli l'espatlla.)*

TON. — Un servidor?... No entench què vol dir!

COSME. — T'haurias d'asseure a taula, per fer lo número catorze. Serias un convidat de comparseria.

TON. Vol dir?

COSME. Tal com ho sents. ¿No sabs lo que són aquestas ridiculesas? Però, parlant de tot, tindrèm l'arròs a la una?

TON. No'n passi ansia. A la una en punt.

ESCENA V

DITS *y* BATISTA

BATISTA. Hola, oncle Cosme! *(Entrant pel foro.)*

COSME. Batista!... Y en Ramon?

BATISTA. No crech que pugui venir. Li ha sortit una ocupació y probablement no'l tindrèm.

TON. Axís seràn tretze. *(Arreglant la taula.)*

COSME. Aquesta ocupació del teu germà donarà molts mals de cap a la teva tia Emilia. A veure si li costarà una pateleta.

BATISTA. No és pas per res d'ella que no ve!

COSME. Ja m'ho penso que no; però, mira: haviam d'esser catorze a la taula y serèm tretze: el punt de las dònas.

BATISTA. Allò que's diu: «Frare menos, pitansa de més.» Per xò ray!

COSME. Sí, però ab un frare menos (y que'ns perdoni'l teu germà, que'l tractem de frare, perquè no'n té res) quedem a taula tretze, aquell número fatídich que condemna a morirne un dintre del any. *(Ab fingida solemnitat.)*

BATISTA. Y vostè, oncle, és dels que ho creuhen?

COSME. Per Déu, Batista, no'm fassis tant poch favor! La teva tia Emilia és...

BATISTA. Calli! Es vritat que alguna vegada li he sentit a dir. No li fem reparar y tal vegada no se'n adongui.

COSME. Ca, home! Si ho té més contat que'ls dits de la seva mà. ¿No comprens que ja som catorze, per no ser tretze? Prou n'hi haurà un que ha entrat en lo compte dels convidats per forsa, per fer número.

BATISTA. Que deixin los catorze plats: jo ja menjaré en dos: una cullerada de cada un.

COSME. Semblarà que toquis lo salteri! Per mi sí que és igual. Tinch la seguretat de que l'arròs estarà a la una en punt. No és aixís, Ton?

TON. Sí, senyor. *(Se'n va pel foro.)* Per xò vaig.

COSME. Y això és lo que'm basta.

BATISTA. Y conti que l'ocupació d'en Ramon és molt precisa quan ell deixa de venir sapiguent que estàn convidadas donya Sumpta y la seva filla.

COSME. ¿En Ramon està enamorat d'aquella vella manifassera de D.ª Sumpta?

ESCENA VI

DITS, D.ª SUMPTA *y* BLANCA

SUMPTA. Ja sento que parlan de mi. *(Entrant pel foro ab Blanca.)*

BATISTA. *(Saludant.)* Déu la guard, D.ª Sumpta. Com està, Blanca?

BLANCA. Perfectament.

COSME. Sí, senyora, parlavam de vostè. Aquet deya que'l seu germà no pot venir al convit.

BLANCA. Ay! No? *(Sorpresa.)*

BATISTA. Oncle, ja està passat. No'n parlem més.

COSME. Bé, però la senyora 's pot pensar qui sab què deyam d'ella y no vull mals entesos. No li teniam cap mala ausencia.

SUMPTA. No'm penso que diguessin res de mal; però què deyan? què deyan?

BATISTA. Y res, senyora. *(Volent distreure la conversa.)*

COSME. Que a n'en Ramon diu que li sap tant greu no poguer serhi, venint vostè a dinar ab nosaltres. Ja veu com no és res de mal.

SUMPTA. Per mi? Que té que veure?

COSME. Això s'ho deuhen sapiguer vostè y ell. Vostè és viuda y...

BATISTA. (Sí és per la filla!) *(Apart a Cosme.)*

SUMPTA. Y... què? Só viúda y...

COSME. Res més que viuda. (Ja m'estranyava!) No, no'ns referiam directament a vostè.

BATISTA. (Calli, oncle, calli!)

COSME. (Vaja, ja callaré.)

SUMPTA. (Aquí hi hà un misteri!) Dispensi: jo he sentit que m'anomenavan al moment que hem entrat. Deyan...

BATISTA. Sí, senyora, de vostè parlavam; però...

COSME. Però en calitat de mare. (Dígaho d'una vegada!)

SUMPTA. Naturalment, com que ho só...

COSME. Per molts anys. Sèguin, sense compliments.

SUMPTA. (Vamos, ja ho entench.)

BLANCA. Y la Mercenètas? *(Asseyentse a n'el sofà ab Sumpta.)*

BATISTA. Encara no l'he vista. *(Parla baix ab Blanca.)*

COSME. No tardarà gayre a venir, perquè l'hora del dinar s'acosta y l'Emilia m'ha promès que seriam puntuals. Com que sap que'n las horas de menjar jo só un rellotge... Hey! un rellotge que vagi bé.

SUMPTA. Lo meu marit era igual. Se veu que'ls homes se semblan.

COSME. En moltas cosas, sí, senyora.

BATISTA. Pot pensar si li dol a n'en Ramon no poguer venir!

COSME. *(Parlant ab Blanca.)* Tant com a vostè que ell no vingui.

BLANCA. Estava tant confiada en que'ns veuriam aquí!...

COSME. Ja, ja! Ja van compareixent a la llista. *(Veyent entrar convidats.)*

ESCENA VII

DITS, D. BLAY *y* CONVIDATS (*dos*)

BLAY. Servidor de vostès! (*Saludant al entrar.*)

BATISTA. Célebro de vèurel, D. Blay.

BLAY. Igualment. No s'incomodin, senyoras. (*Veyent que s'alsan.*)

COSME. (Toquemli la flaca.) Vostè sí que no podia faltarhi! Si no hagués sigut vostè, tal vegada'l casament no s'hauria realisat, y celebrantse avuy l'aniversari era precís que vostè hi fos.

BLAY. No val la pena de parlarne.

SUMPTA. Es dir que'l senyor va esser intermediari?

COSME. (Aquesta ja ho vol sapiguer. Una altra flaca!)

BLAY. No val la pena de parlarne, li dich.

SUMPTA. Per què no?

COSME. Sí: si no és D. Blay, pot-ser la Mercenetas encara fóra per mereixe, si no s'hagués casat ab un altre.

SUMPTA. Explíquiho, explíquiho, que no ho sabia.

BLAY. Es clar que si no hagués sigut jo, que vaig esser consultat sobre la conducta d'en Lluís, la cosa pot-ser no s'hauria arreglat; però repeteixo que no val la pena.

COSME. (Es la seva mania. Com si no s'hagués pogut consultar a ningú més.) Ja ho veu. (*A Sumpta.*)

SUMPTA. No sabia que hi hagués tingut una part tant principal en lo casament.

BATISTA. Vaya! Tant principal com lo capellà que'ls hi va fer la creu. Y vostè no ho sabia, D.ª Sumpta?

SUMPTA. Com que jo may pregunto res!

COSME. (No, per la gracia de Déu!)

SUMPTA. Però'ls informes debian ser magnífichs, eh?

COSME. (No pregunta may res.)

BLAY. Com vol que fossin? No'n sabia res que'l desfavorís; però encara que ho hagués sapigut...

COSME. No ho hauria dit?

BLAY. Déu me'n guard! Això sí que no: tínguiho per cert.

COSME. Gracias per la part que'm toca. Axís sí que era inútil la consulta que se li va fer.

BLAY. Abans de destorbar un casament d'una coneguda com la Mercenetas...

COSME. La faria desgraciada per tota la vida? Bé!

BLAY. Això may! Però m'ho hauria callat.

SUMPTA. (No deu pas volguer dir vostè que la Mercenetas és desgraciada? (*Apart a Cosme.*)

COSME. L'altre dia bé ho deya. Se queixava...

SUMPTA. Ah! Es queixava? (Pobre àngel de Déu!)

COSME. Sí: deya que era molt desgraciada.

SUMPTA. Vegi vostè! (*Fentse creus.*)

COSME. Molt desgraciada en las rifas, perquè may treu.

SUMPTA. Ah! En las rifas. Si no ho és en res més...

COSME. En lo demés, no ho sé: pregúntali a n'ella mateixa (*mira'l rellotge*), que no's deurà fer esperar. Batista! Ja'ns dispensaràn, que tenim de parlar d'un assumpto. (*Se separa a parlar baix ab Batista.*)

SUMPTA. Fassin, fassin. (Noya, em sembla que la Mercenetas no viu gayre bé ab en Lluís.) (*Apart a Blanca.*)

BLANCA. (No digui això, mamà! Déu nos en guard!)

SUMPTA. (Ab lo que aquet ha dit... Si tu vols, no ha dit res, però ha donat a entendre alguna cosa.)

BLANCA. (Es que'l Sr. Cosme sempre està de broma.)

SUMPTA. (Ja'n sentirèm a parlar!)

BLANCA. (No ho puch creure!) Ni sé en què's fixa vostè per dirho.

SUMPTA. (Però que ets sorda o'l fas? No has sentit? A n'el senyor Cosme, que li

ha escapat dir que ella és desgraciada.)

BLANCA. (En treure rifas.)

SUMPTA. (Y no has conegut que això era per arreglarho? Santa Ignocencia!)

BLANCA. (Miris, callem, que ara surt en Lluís.)

SUMPTA. (Veus? Ve sol. En una diada aixís, no sortir ab ella és segur que hi hà moros.) *Surt en Lluís de la dreta.*)

ESCENA VIII

DITS, LLUÍS
y TRES CONVIDATS *que entran pel foro*

LLUÍS. Hola! (*Saludant a Batista.*) Com estàn vostès? (*A Sumpta y Blanca.*)

SUMPTA. Passant y adorant. Gracias. (Y no fa cara de dolent!)

BLANCA. Y la Mercenetas?

LLUÍS. Surt tot seguit. (Ja'm permetràn que saludi als demés. (*Ho fa.*)

SUMPTA. (Eh, quina resposta tant seca? (*A Blanca.*) ¡Quan lo seu oncle ha dit que era desgraciada!... ¡Tant ilusionada que's va casar y ara...! Ay, món de monas!)

LLUÍS. Què tal, D. Blay? (*Saludantlo.*) Celebro molt y molt de vèurel aquí en un dia com avuy.

BLAY. Encara no'm varen insinuar l'invitació, vaig dir: «Vaya si hi anirè!»

LLUÍS. No'n faltava d'altre! Molt ben fet! (¡Poch se pensa ell que si no haguessim sigut tretze no hi era contat!)

BLAY. Jo que precisament vaig ser consultat pel prometatge, em crech en lo deber d'assistir a la celebració del matrimoni en que en certa manera hi tinch part.

LLUÍS. Y de la qual n'hi estich molt agrahit.

SUMPTA. (Qui ho sap, Mare de Déu!)

BLAY. Bé, per xò no val la pena de parlarne; no més ho dich perquè vaig acceptar l'invitació sense ferhi embuts.

COSME. Això's deixa pels llauners.

LLUÍS. Sí, home; may li hauria perdonat que no hagués vingut.

BATISTA. (Aquet deu ser lo convidat per forsa, per treurens del número tretze). *(A Cosme.)*

COSME. En tot això, està per caure la una. *(Mirant lo rellotge.)*

BATISTA. Lo rellotge li adelanta. *(Mirant lo seu.)* Són tres quarts.

COSME. Però ben tocats. Y l'Emilia... *(Surt Emilia de l'esquerra.)*

ESCENA IX

DITS *y* D.ª EMILIA

EMILIA. T'he dit que seriam puntuals. *(Se dirigeix a D.ª Sumpta.)*

SUMPTA. Y la Mercenetas? Bé's troba bé.

EMILIA. Molt bé, molt bé. Desseguida surt.

SUMPTA. Com que en dias aixís de tragí de vegadas una's cansa. (Pobreta!) Ja sé lo que són aquestas cosas!

EMILIA. Ca! Això ray! Y la Blanca, cada dia més mona.

SUMPTA. Vol dir? *(Mirantse ab satisfacció a Blanca.)*

BLANCA. Que té de dir, vostè? De totas maneras, gracias.

SUMPTA. ¿No troba que és pastada a son pare, que al cel siga?

EMILIA. Molt! Ja veu com hem de fer menjador de la sala. Lo que tenim és tant petit!

SUMPTA. Si fan aquestos pisos que semblan nius.

EMILIA. Ja ho pot dir!

SUMPTA. Y cars de lloguer. Aquet no deu ser gens barato.

EMILIA. No gayre. (Ja té ganas de sapiguerho.)

SUMPTA. No deu baixar de vinticinch duros al mes... Ho endevino? Vinticinch duros?

EMILIA. Vintivuit.

SUMPTA. Ja'm semblava una cosa aixís.

COSME. Ara sí, Emilia, que no hi faltan més que tres minuts: lo temps d'asseurens.
EMILIA. Home, esperem a la Mercenetas.
LLUÍS. Ja és aquí.

ESCENA X

DITS *y* MERCENETAS, *que surt saludant a tots.*

BLANCA. Mercenetas! *(Se besan.)*
MERCENETAS. Vostè tant fresca com sempre! *(A Sumpta.)*
SUMPTA. Fresca?... Ja só de vellut.
COSME. (Sí, y de cotó.) *(Apart a Batista.)*
MERCENETAS. No tant, senyora Sumpta. Y la Blanca?
BLANCA. Bé, y tu?
MERCENETAS. Ja ho pots veure. ¿Que tal, oncle Cosme?
SUMPTA. (Veus quina resposta més curta?) *(Apart a Blanca.)* (Lo que és lo món. Un any de casats y ja viuhen malament.)
COSME. *(Parlant ab Mercenetas.)* Sí, noya, sí: aquí'm tens esperant que diguin «a taula». Y t'has vestit de ceremonia?
MERCENETAS. No porto res de particular.
COSME. Per xò, ja ho trobo natural. Avuy fa un any que duyas lo vestit guarnit de flor de tarongina, y solemnisant avuy aquell dia...
SUMPTA. Qui pogués tornar an aquell temps! Eh? *(A Merceneta.)*
COSME. D'ara fa un any?... Alsa pilili!
SUMPTA. Vull dir al temps d'esser soltera. ¿No és vritat, Mercenetas?
MERCENETAS. No tinch per què queixarme del temps present. Qui més felís que jo?
SUMPTA. Ja ha crech! (¡Com dissimula, pobra noya!)
COSME. Diuhen que'l matrimoni no fòra res si al cap de l'any no fossin tres.
MERCENETAS. Ja'n dirà alguna de las sevas.
COSME. Tu y en Lluís heu arribat al cap de l'any

y no sou més que dos, luego'l matrimoni per vosaltres no és res, de consegüent, no sé per què D.ª Sumpta suposa que pots desitjar tornar á n'aquell temps. Però, Emilia!

(*Mirant lo rellotge.*)

EMILIA. Ton! (*Cridant al criat.*) No sé per què em sembla que hi falta algú. ¿Ja hi és tothom?

BATISTA. Sí, tía, per què en Ramon no pot venir.

TON. Senyora! (*Acostantse a Emilia.*) ¿No'm cridava?

EMILIA. (*Ab emoció.*) Es dir que n'hi falta un!

COSME. Si no té de venir, no hi falta. ¿No és aixís?

TON. (*Baix a Emilia.*) ¿Que's pot portar l'arròs a taula?

EMILIA. Espérat, espérat un xiquet.

COSME. L'arròs se covarà y...

EMILIA. Tot just lo treuhen del foch y és bo que reposi un instant. Semblas un llegum cuitós. (*Apart a Mercenetas.*) (Ay, Mercenetas, som 13!)

BATISTA. (Què us passa?)

(*Parla baix ab Mercenetas.*)

SUMPTA. (Veus, Blanca? Aquí hi hà algún misteri.) (Com deu sofrir, pobra Mercenetas!)

BATISTA. (*A Mercenetas.*) (Això ray!) Senyors, faràn l'obsequi de comensar, que jo m'arribaré fins a casa a veure si puch lograr que'n Ramon vingui. (*Apart a Emilia.*) (Dinin, que no tornaré.)

LLUÍS. Ja t'esperarèm! A casa teva és prop d'aquí.

BATISTA. No, per què si no és a casa, com és probable que no hi sigui, aniré a veure si'l trobo. No'm despedeixo particularment, perquè'ns tornarèm a veure.

BLAY. En Lluís té rahó: podriam esperarnos.

COSME. Qui té rahò és en Batista. ¡Sacrificar a tothom per un!

BLAY. No'ns vindrà d'un quart.

COSME. No, senyor, no. D'això sí que no val la pena de parlarne. Ves, Batista, ves, y t'esperarèm... dinant.

BATISTA. Que comensin de gust! (*Anantsen.*)

ESCENA XI

DITS, *menos* BATISTA

EMILIA. (Quin susto havia passat!... Ara som dotze!) (*Respirant fort.*)

BLANCA. Jo encara confio en qu'en Batista trobarà a n'en Ramon y vindràn. No sé per què'l cor m'ho diu.

COSME. Donchs, si passa lo que li diu el cor y vostè no sab per què, que vinguin, seguin y menjin; però ara no hi hà motiu de que tots estiguem incomodats.

BLAY. Bé, però si sapiguessim que han de venir aviat...

COSME. Més aviat nos trobaràn menjant.

LLUÍS. Es vritat, oncle. Dinarèm, y si venen, millor.

COSME. Emilia, em sembla que l'arròs ja deu estar cansat de reposar.

EMILIA. No t'impacientis, Cosme. Ton! (*Cridant a aquet.*)

TON. Senyora! Està tot a punt per quan vulguin.

EMILIA. Coloca las cadiras y serviràs l'arròs.

TON. Perfectament, senyora. (*Va colocant cadiras.*)

MERCENETAS. No's queixarà, oncle, de la puntualitat.

COSME. Està clar. La regularitat en las horas de menjar, en primer lloch és recomenable per la salut; y en segon lloch, tothom pot (y en particular los homes de negoci) disposar de las demés horas.

SUMPTA. Lo mateix deya'l meu difunt, com si'l sentís. Te'n recordas, Blanca? (*Se sent tocar la campaneta.*)

COSME. Vinga, donchs, l'arròs a taula.

EMILIA. Trucan! (*Afectada.*) (¡Si'n vindrà un de sol!)

BLANCA. Deuhen ser ells dos. (*Entra Ramon.*) (Ja'l cor m'ho deya.)

ESCENA XII

DITS *y* RAMON

RAMON. Bon dia tinguin!

MERCENETAS. Ay! En Batista havia dit que no podias venir.

RAMON. Cert; però he pogut desempellegarme de l'ocupació que tenia y he lograt venir a aquesta festa tant senyalada. No he fet bé, tia?

EMILIA. Bé. Y en Batista? (*Sorpresa.*)

RAMON. De desde que ell se'n venia cap aquí, que no l'he vist.

EMILIA. (Som 13!) (*A'b terror.*)

COSME. Has arribat a punt de solfa. Si hagués anat per mi, ja haurias trobat girat lo missal.

EMILIA. ¿Vols dir que no has vingut per cumpliment?... Es que per nosaltres ja saps que no'n tens de fer cap.

RAMON. Li dich que no, tia.
(*Enrahona ab Blanca.*)

EMILIA. Vull dir que si tenias res que fer...

COSME. Encara'l treuràs! ¿No veus que li haurà vingut de perilla poguernos acompanyar? (*Mirant a Blanca*) ¿Que seyem?

EMILIA. Vols dir que tant aviat?...
(*Mercenetas y Lluís parlan baix*)

COSME. ¿No hem quedat en que colocadas las cadiras, en Ton serviria l'arròs? Senyors, a taula! (*Ho fan.*)

MERCENETAS. (No la veus?) (*Parlant ab Lluís.*)

LLUÍS. (Pobra mamà! Si que ho sento!)

EMILIA. (No sé si me'n vagi al llit; però com he dit a tothom que'm trobava tant bé...)

SUMPTA. (*Apart a Blanca.*) (¿Veus D.ª Emilia com muda de color? ¡Aquí'n passa alguna de crespa!)

BLAY. Si li sembla, seuré aquí.

COSME. Sí, home, ¡que'm té de semblar! Segui allà ahont vulga.

LLUÍS. (¡No vull vèurela sofrir d'aquesta manera!)

COSME. — La qüestió és seure depressa: allí ahont tothom li vingui millor.

LLUÍS. — Senyors: qui no té memoria, n'ha de sofrir las malas conseqüencias.
(Alt a tots.)

COSME. — Lluís: los brindis, en havent dinat. Ara...

LLUÍS. — No és cap brindis, oncle. (*A tots.*) Ahir vespre, sense atinar en la festa d'avuy, vaig quedar ab lo meu corredor que l'aniria a veure a la una, y ara me'n recordo.

SUMPTA. — (Quan jo ho deya!) (Ja ho sabré lo que passa.)

RAMON. — Se li envia un recado dientli que d'aquí a una hora hi aniràs.

LLUÍS. — No pot esser, perquè és cosa de negoci y és probable que desseguida haurèm de telegrafiar a París. Es un assumpto de molt interès y ja'm dispensaràn.

SUMPTA. — (¿Veus, noya, com *ciertos son los toros?*)

BLAY. — A vostè sí que és de justicia que l'esperem.

COSME. — Vostè sembla'l senyor Esperansa *(somrient)*. ¡L'esperarèm, y després, en compte d'arròs, menjarèm argamassa! Home, no sigui aixís. En sent l'hora, dinar.

BLAY. — Cabalment faltarhi'l protagonista!

COSME. — En senthi vostè, que en lo casament va tenirhi una part tant important, ja no hi falta del tot.

BLAY. — Sí, però no és tot hu.

LLUÍS. — Ja queda la Mercenetas com a protagonista y en representació meva.

SUMPTA. — (Pobra Mercenetas! Ni sé com gosa anomenarla!)

LLUÍS. — *(Apart a Mercenetas.)* (Me'n vaig al restaurant.) Quedinse a taula y com si jo hi fos. Tal vegada encara'ls trobi a las postres. Passintho bé. *(Anantsen.)* *(Blay l'acompanya.)*

VARIOS. — Passiho bé! Estigui bonet! Hasta luego! *(Alsantse.)*

ESCENA XIII

DITS, *menos* LLUÍS

COSME. Ab tantas altas y baixas, això sembla'l bolsin en dia de tràngul.

BLAY. Ja ho pot dir! *(Venint d'acompanyar a Lluís fins a la porta.)*

EMILIA. (Pobre Lluís!)

RAMON. *(A Blay.)* No, senyor, no: vostè aquí!

BLAY. No puch permetre...

COSME. Just: ara fassin una horeta de cumpliments y dinarèm a entrada de fosch.

MERCENETAS. Ramon, seu al costat de la Blanca. Està bé aixís?

BLANCA. Tu manas. *(Sentantse com diu Mercenetas.)*

RAMON. Aprovat!

COSME. Ton! Per Déu! Què hem de fer?

TON. Senyor!

COSME. ¡Aquest arròs, que's fa esperar més que una bona noticia!

TON. Quan vulguin. Espero las ordres de vostès.

EMILIA. Serveix, serveix. A veure si callaràs! *(A Cosme.)*

COSME. *(Mirantse'l rellotge.)* Es que ja passan cinch minuts de l'hora. Diràs que só un corcó, però...

EMILIA. Per cinch minuts no se't tirarà a perdre la salut. Ara vindrà l'arròs. *(Ve Ton ab l'arròs.)*

COSME. De cinch minuts ne venen sis... (*Se sent la campaneta.*)

EMILIA. Trucan! (¡Ara sí que si'm sangran no'm treuhen una gota de sanch!)

MERCENETAS. Qui deu haverhi! (Pobra mamà!)

BLAY. En Lluís, que ja deu estar llest.

ESCENA XIV

DITS *y* BATISTA

BATISTA. (*Entrant.*) Ja torno a esse aquí. A casa m'han dit que'n Ramon havia vingut, y aquí'm tenen.

EMILIA. (Mare de Déu de la Misericordia! Tretze!)

BATISTA. (*Apart a Mercenetas.*) (Com que ab en Ramon hauriau sigut tretze...)

MERCENETAS. (Ara'ls som!)

BATISTA. (Com!) (*Mira la taula.*) Y'n Lluís? (*Sorprenentse.*)

COSME. Se'n ha tingut d'anar.

MERCENETAS. Sí. (Quan ha vingut en Ramon, se'n ha anat per no ser tretze.) (*Apart a Batista.*)

COSME. Pòsat al puesto d'ell, al costat de la teva cosina.

EMILIA. (No sé si m'en vagi!) (*Anguniosa.*)

BLANCA. (*Apart a Sumpta.*) (Sembla que donya Emilia no's trobi bé.) (*Batista y Mercenetas parlan baix.*)

SUMPTA. (Ay, filla, las mares patim pels fills! ¿No veus que essent la Mercenetas desgraciada, la seva mamà no pot estar tranquila?)

MERCENETAS. (*A Batista.*) (Pateixo per la mamà!)

BATISTA. (Bé, sígam franca.) (*Segueixen parlant baix.*)

EMILIA. No: a mi no'm serveixis encara. (*A Ton, que anava a servirla.*)

RAMON. (*A Ton, que'l serveix.*) Primer, la senyoreta!

BLANCA. Es igual. Ara ja és aquí, serveixi a n'ell.

COSME. Pochs compliments, que'ls compliments no engreixan.

BATISTA. (*A Mercenetas.*) (M'ho asseguras!)

MERCENETAS. (Però no ho sab ningú!)

BATISTA. Senyors: abans de comensar... (*Alsantse.*)

COSME. Que vols benehir la taula?

BATISTA. Res d'això. (*Mercenetas estira a Batista perquè segui.*)
COSME. Com veig que t'aixecas!... Seu, home!
MERCENETAS. Es clar: seu y calla. (Què vas a dir!)
BATISTA. (*Apart a Mercenetas.*) (Déixam fer. No vull que la tia pateixi.) Com deya...
COSME. Cóntans lo més just y acaba aviat.
BATISTA. Seré molt breu. Tothom que'ns vegés, creuria que'n aquesta taula som tretze.
EMILIA. Y tal si'ls som! (*Suspirant.*) Tretze! Tretze!
MERCENETAS. (No siguis aixís!)
BLAY. Que aviat los ha comptat D.ª Emilia! Un, dos... Es cert. Tretze cabals.
COSME. Sí que, Emilia, és bon número per tu. Dotzena de frare!
BATISTA. Donchs s'equivocan, perquè som catorze.
MERCENETAS. (Batista!)
BLAY. Jo'ls he comptat y som tretze: n'estich segur.
COSME. Bé: a Reus no diuhen res per un.
BATISTA. Donchs som catorze y no hi hà més; o, si no, preguntinho a la senyora protagonista de la festa, que no'm deixarà mentir. (*Mercenetas s'avergonyeix.*) (*Pausa.*)
SUMPTA. Ja ho entench! Sí que s'ho duyan callat!
COSME. Bravo, bravo! Jo que us deya gandulś!... Me'n desdich.
BLAY. Li dono l'enhorabona, jo que, com tots vostès saben, vaig intervenir en lo casament.
MERCENETAS. (*A Batista.*) (¡Si hagués sapigut que tenias de dirho!)
SUMPTA. Ja que no ho havian dit, no deuhen volguer que se sàpiga. M'ho callaré, m'ho callaré.
COSME. (S'ho callarà?... Bona firma!) Vetaquí'l telegrama de París que'l teu marit esperava. (*A Mercenetas.*)
BATISTA. (*A Mercenetas.*) (No és pas res de mal!) (*Emilia, que s'havia alsat a la noticia de Batista, fa un petó a Mercenetas.*)
BLANCA. (Veu, mamà, vostè que's creya...)

SUMPTA. (¡Noya, això no vol dir que visquin bé o malament!)

EMILIA. (Ay, filla, m'has tret un pes!...) (*Alegre.*)

MERCENETAS. (Massa que't veya ab l'apuro!)

SUMPTA. Me'n alegro! (*A Emilia al passar pel seu costat al entornarsen aquella al seu puesto.*)

EMILIA. Li asseguro
que jo no'n sabia res.

BATISTA. Bé ho celebrarèm com cal!

EMILIA. En Cosme serà'l padrí.

COSME. Convido a tots.

TOTS. Gracias!

EMILIA. (*Ton va servint.*) Sí,
però'l número cabal
de tots los que som aquí.

COSME. Y venint tothom puntual. (*Moviment general, servint y comensant a menjar.*)

BATISTA. (*Al públich.*) Aquesta tretzo-mania
arriba a ser tant estranya,
que ab un no res se l'enganya,
com ho he provat ab la tia.
Qui la tingui, si cap dia
menjant tretze's molestés,
que vegi si entre'ls demés
s'hi troban joves casadas,
que de dèu, las nou vegadas
no són tretze, que són més.

TELO

Tip. L'AVENÇ
Ronda Universitat, 4
Barcelona

LO TEATRO REGIONAL

90 OBRAS PUBLICADAS

Obra	Ptas.
L'Agulla, drama, 3 actes	2
Sortint del ou, diàlech	0'25
Claris, drama, 3 actes.	2
Lo Teatro per dins, c., 2 actes	1'50
Sant Jordi mata l'aranya, c., 1 a	1
La dòna y la baylerina, c., 1 a	1
Pintura fi de sigle, 1 acte	1
Una altra sogra, comedia, 1 acte	1
Las joyas de la Roser, d., 3 a.	2
¡Tot per las dònas!, 1 acte	1
L'Esclau del vici, monòlech	0'50
La feyna d'en Jafà, c., 1 acte	1
Los Aucellets, comedia, 3 actes	2
La Mosca al nas, comedia, 1 acte	1
La firma d'en Rovellat, c., 1 acte	1
La Tornaboda, comedia, 1 acte	1
¡¡Xerraire!!, monòlech	0'50
Lo quarto dels mals endressos, 1	1
Qui oli remena..., juguet, 1 acte	1
La Flor de la Montanya, d., 3 a.	2
Tres personas, juguet, 1 acte	0'50
¡Tot per ella!, comedia, 1 acte	1
Per contradicció, comedia, 1 a.	0'50
La mort de Neron, tragedia, 1 a.	0'50
Un Músich de Regiment, s. 1 a.	1
La Dama de Reus, drama, 3 actes	2
Un Rey de pega, monòlech lírich	0'50
Dos companys mal avinguts, 1 a.	1
La Pescateria, sainete, 1 acte.	1
La Casamentera, joguina, 1 acte.	1
Las esposallas de la morta, t. 3 a.	1
Los gelos de la Coloma, p., 1 a.	1
Un bateig a cops de puny, c., 1 a.	1
Una dòna y un Déu, comedia, 1 a.	1
Si, senyors, monòlech	0'50
Lucrezia Borgia, joguina, 1 acte	1
Lo Diner, comedia, 3 actes	2
Lo marit de la difunta, j. 1 acte	1
L'ocasió fa'l lladre, prov., 1 acte.	1
Mestre Jan, drama, 3 actes.	2
Lo somni de la Ignocencia, s., 1 a.	1
Home a l'aygua, comedia, 1 acte	0'50
Lo ret de la Sila, comedia, 1 acte	1
Las tres alegrias, comedia, 1 a.	1
¡Dorm!, sarsuela, 1 acte.	0'50
Setze jutges..., sarsuela, 1 acte	1
A la lluna de Valencia, c., 2 a.	1'50
Als peus de vostè, joguina 1 acte	1
La herencia del oncle Pau, c., 4 a.	2
Los tres toms, quadro costums, 1	1
De teuladas en amunt, s., 1 acte.	0'50
La mort de Aníbal, tragedia, 1 a.	1
La festa del adroguer, s., 1 acte.	1
Un embolich de cordas, c., 2 a.	1'50
Lo timbal del Bruch, drama, 4 a.	2
Lo Mestre de minyons, q., 1 acto	1
Entrar per la finestra, c., 1 acte	0'50
Matrimonis a Montserrat, s., 2 a.	1'50
La Llupia, joguina, 1 acte	0'50
Una poma per la sed, j., 1 acte	1
D'estudi, monòlech.	0'25
Lo gech d'en Migranya, s., 1 a.	0'50
Los Encants de Sant Antoni, s., 1	1
Verdalet pare y fill, s., 2 actes	1'50
Lo gra de mesch, drama, 4 actes	2
A pel y a repel, juguet, 1 acte.	1
Las erradas del papà, s., 1 acte.	0'50
La copa del dolor, drama, 3 a.	2
Dispensi, hi ha principal, c.. 1 a.	1
La vida al encant, comedia, 1 a.	1
Lo diari d'en Brusi, joguina, 1 a.	0'50
La marca de foch, drama, 3 a.	2
L'home de l'orga, monòlech	0'50
Claris, drama, 3 actes	2
L'home dels nassos, h., 1 acte.	1
Tocats de l'ala, comedia, 1 acte.	1
Lo cèlebre Maneja, sarsuela, 1 a.	1
Un Sarauista, monòlech.	0'50
Riallas y plorallas, comedia, 3 a.	2
Las ammetllas d'Arenys, c., 1 a.	1
Vida y Mort, episodi, 1 acte	1
Faixa o Caixa, comedia, 1 acte	1
L'Antiquari del Putxet, c., 1 a.	1
L'auca del fadrí barber, c., 3 a.	2
Campi qui puga, joguina, 1 acte.	1
Lo guant del degollat.	0'50
La capseta dels petons, com., 1 a.	1
Una mosca vironera, c., 1 acte	1
Riera baixa, parodia, 1 acte	1
¡13!, comedia, 1 acte	1

Tip. L'Avenç, de Massó, Casas & Elias: Ronda Universitat, 4.—Telef. 115